

Flora op drift

De handel en wandel van drie liggende wolfsmelken

Het klimaat verandert, de flora beweegt mee en dan met name in onze steden. In deze vaste rubriek brengt Ton Denters onbekende urbane nieuwkomers onder de aandacht.

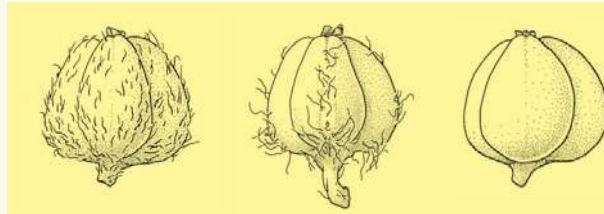
Kuipplanten winnen aan populariteit. Traditioneel zijn ze deel van oranjerieën; vorstgevoelige gewassen gaan er mee heen-en-weer; 's winters binnen, zomers buiten. In recente tijd zijn beplante kuipen ook elders in zwang gekomen, vooral met olijfbomen en waaierpalm. Ze verschijnen meer en meer in het straatbeeld; in winkelstraten, op terrassen en op plaatsen waar bewoners de stenige stad ermee vergroenen.

Het gros van de kuipplanten komt uit mediterrane gebied, dikwijls uit Spanje en Italië. Met het geïmporteerde goed komen plantaardige verstekelingen mee. Met de fors toegenomen handel verplaatsen zuidelijke soorten zich meer dan ooit moeiteloos over grote afstanden, meer dan waar ze op grond van hun natuurlijke verspreidingsmogelijkheden toe in staat zijn. Dat levert bij ons een groeiend aantal vreemde soorten op, die deels met succes naar buiten treden. De kuipplantenflora op straat is een nieuw floristisch fenomeen.

De rijkste vrucht komt mee met mediterrane bomen die in de zuidelijke zon uit de volle grond worden gehaald. Met een flinke wortelkruit gaan ze op transport naar West-Europa. Daarmee wordt een stukje mediterrane biotoop in situ verplaatst, met zaadbank en levensvatbare plantdelen, zoals knolletjes. In Vlaanderen kwamen er bij een speurtocht langs 32 tuincentra ruim

Links: Straat-(boven) en Gladde wolfsmelk (onder). Rechts: Geribde wolfsmelk.

Vruchten van respectievelijk Straatwolfsmelk, Gladde wolfsmelk en Geribde wolfsmelk³. Tekeningen: S. Bellanger.

120 mediterrane 'onkruiden' aan het licht'. Een deel was van eenmalige aard, maar er waren ook vaste meelifters. Een inventarisatie bij een importeur en enkele tuincentra in Noord-Brabant leverde 42 soorten op, met eenzelfde harde kern². Drie liggende wolfsmelken spelen daarbij een hoofdrol.

Het trio oogt eender, maar in close up geven ze toch betrekkelijk makkelijk hun identiteit prijs. Aldus onthullen zich Straatwolfsmelk (*Euphorbia maculata*), Gladde wolfsmelk (*Euphorbia serpens*) en Geribde wolfsmelk (*Euphorbia prostrata*). De 'koepelnaam' liggende wolfsmelken typeert het trio; het is een groeivorm die onze inheemse representanten vreemd is. De liggende soorten, zijn eerder als aparte groep afgescheiden, het genus Chamaesyce. Nu zijn ze, volgens nieuw taxonomisch inzicht, weer deel van Euphorbia. Het kan verkeren. Het drietal komt uit Amerika, maakte succesvol de oversteek naar Zuidwest-Europa, met nu de sprong naar onze contreien. Bij ons komen ze tot volledige

wasdom, produceren rijkelijk zaad en verspreiden zich daarna uit in de omgeving. Op plaveisels, in nauwe voegen aarden ze. Ze ontpoppen zich als echte straatplanten, met het kaliber en de looks van Varkensgras. Straatwolfsmelk gaat voorop, heeft in talloze steden al zijn intrede gedaan. Deze soort verraadt zich door zijn roodpaarsachtige tint en door bladeren die in de regel (maar niet altijd) een krachtige, markante vlek vertonen. De vruchtjes zijn behaard, het is het beste verschilkenmerk met zijn naasten: Gladde is kaal, Geribde gewimperd. Deze soorten zijn nu nog schaars, maar wel heuse 'runners up', soorten met toekomst.

Tekst en foto's: Ton Denters

Meer urbaan plantennieuws: zie twitter [@urbane_natuur](https://twitter.com/urbane_natuur)

Bronnen

1. Hoste, Ivan et al., 2009, De Adventievenflora van in België ingevoerde mediterrane containerplanten, Dumortiera 97: 1-15.
2. Verrijdt, Toon en Fons Reijerse, 2011, Adventieven als verstekeling bij ingevoerde containerplanten uit Zuid-Europa, FLORON-Nieuws 14: 8.
3. Tekeningen overgenomen van de website alienplantsbelgium.be/content/euphorbia.